

Sångpostillan - Apostladagen- Femte söndagen efter Trefaldighet

Bidrag från Bengt Pleijel
2008-12-02
Senast uppdaterad 2020-07-05

Apostladagen

Femte söndagen efter Trefaldighet

Sänd mig

Tredje årgångens läsningar:

GT-text: Jesaja 1:4-10

Epistel: Romarbrevet 16:1-7

Evangelium: Markus 3:7-19

Psaltarpsalm: 40:6-12

Dagens bön:

Himmelske Fader, som genom apostlarna lät evangelium nå ut i hela världen,
ge oss mod att bryta upp och följa Herren Kristus för
att med tillit och hopp bygga din kyrka. I Jesu namn.

Amen. Apostladagen är det namn som den femte söndagen efter Trefaldighet numera har. Tidigare hette den Petri och Pauli dag, som inträffade den 29 juni. Då mindes man de båda apostlarnas martyrdöd i Rom men firade den som deras himmelska födelsedag. En rest från den dagen finns i vår almanacka där Peter och Petra har namnsdag då. Temat denna dag är Sänd mig. Det var ju så Jesaja svarade, när Gud frågade vem han skulle sända (Jesaja 6:8).

Den psalm som skall följa oss och hjälpa oss in i texten är psalm 62 - Än finns det en värld. Den lever trots makter av synd och fördärv. Den skrevs 1980 av Olof Hartman, direktor för Sigtunastiftelsen. Melodin komponerades 1937 av Biskop Gustaf Aulén. (Samma melodi som till psalmen O Liv, som blev tänt .. nr 258).

Predikans text: Markus 3:7-19

Jesus drog sig undan mot sjön tillsammans med sina lärjungar. En massa människor från Galileen följde med, men också från Judeen, Jerusalem och Idumeen och från andra sidan Jordan och från trakten kring Tyros och Sidon kom människor i massor till honom, när de hörde talas om allt han gjorde.

Han sade åt sina lärjungar att ha en båt till reds, så att han slapp bli trängd av folkmassan. Han hade botat många, och nu kom alla som led av någon plåga och trängde sig på honom för att få röra vid honom. Och när de orena andarna såg honom, föll de till honom och ropade: "Du är Guds son." Men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var.

Sedan gick han upp på berget och kallade till sig några som han hade utvalt, och de kom till honom. Han utsåg tolv som skulle följa honom och som han skulle skicka ut att predika och ha makt att driva ut demonerna.

Och de tolv han utsåg var: Simon, som han gav namnet Petrus, Sebedaios son Jakob och Jakobs bror Johannes, vilka han gav namnet Boanerges, det vill säga Åskans söner, vidare Andreas, Filippos, Bartolomaios, Matteus, Tomas, Alfaios son Jakob, Taddaios, Simon Kananaios och Judas Iskariot, han som förrådde honom.

Vi läser psalm 62 vers 1 och 2.

Än finns det en värld.
Den lever trots makter av synd och fördärv.
Ty Ordet blev motsagt, Guds skapelseord,
och redan satt yxan i livsträdets rot,
men räddningen sändes oss ovanifrån:
Guds enfödde Son.

I tjänargestalt
kom Ordet till oss och försonade allt,
steg ner i vår skuld och vårt lidandes djup

och älskade världen tillbaka till Gud.
 Det brutna blev helt i hans kärlek till oss
 på Golgata kors.

Jesus drog sig undan mot sjön tillsammans med sina lärjungar. En massa människor från Galileen följde med, men också från Judeen, Jerusalem och Idumeen och från andra sidan Jordan och från trakten kring Tyros och Sidon kom människor i massor till honom, när de hörde talas om allt han gjorde.

Han sade åt sina lärjungar att ha en båt till reds, så att han slapp bli trängd av folkmassan. Han hade botat många, och nu kom alla som led av någon plåga och trängde sig på honom för att få röra vid honom. Och när de orena andarna såg honom, föll de ner på honom och ropade: ”Du är Guds son.” Men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var.

I Hartmans psalm 62 finns i andra versen ett uttryck som vi kan stryka under: Där sägs att Jesus kom till oss och älskade världen tillbaka till Gud. Vi människor hade vänt ryggen åt Gud. Och vänder man ryggen åt Gud ser man inte längre hur Guds ansikte lyser emot oss. Man ser inte hans kärlek. Guds bilden blir oklar. Men om solen är bakom mig vad har jag då framför mig? Först min egen skugga. Och den skuggan pekar mot makter av synd och fördärv, makter som gör att det blir trasigt och tråkigt på jorden. Vi skakas av alla skakningar. Vi känner hur yxan hugger till i livsträdets rot.

Jesus själv blev angripen av dessa makter. I versen före vår text står det att Jesus botar sjuka och gjort mycket gott och folkets andliga ledare blir upprörda och vill döda honom. Därför drar sig Jesus undan, berättar Markus.

Men människorna följer efter. Ty har man vänt ryggen åt Gud måste man vända om! Det är många som gör det. Det blir massmörda. En massa människor från Galileen följde med. Människor i massor från Tyros och Sidon kom till honom. Det blev så mycket folk att man måste ha en båt till reds, så att han slapp bli trängd av folkmassan. (Det är därför vi präster kliver upp på en predikstol. Det är ett bra skydd att stå där om kyrkofolket blev så många att de bara tränger på).

Där Jesus går fram öppnas himmelen. Och människor som vänder om till honom och följer honom, anar en kärlek som de aldrig förr sett. Vi ser hur Jesus drar allt elände till sig. Han hade botat många, och nu kom alla som led av någon plåga och trängde sig på honom för att få röra vid honom. Är det inte detta vi längtar efter, då vi går till kyrkan på söndagen: Att få röra vid Jesus och berörda av Jesus?

En märklig notis finns i texten där det sägs att de orena andarna såg honom. De orena andarna fanns tydligen i besatta människor. Och när de ser Jesus förstår de vem han är. De faller ned för honom och börjar ropa: ”Du är Guds son.” De gör inte så för att hylla honom utan för att värja sig mot honom. Men Jesus talar strängt till dem och förbjuder dem att avslöja vem han är.

Varför? Det de onda andarna säger är ju sant. ”Du är Guds son.” Det uttrycket talar om Jesu unika ställning till Fadern. Jesus kommer från Fadern till oss för att älska världen tillbaka till Gud.

Men överallt där ljuset tänds avslöjas vad som finns i mörkret. Vänder man på en sten i skogen, blir det en massa oro bland småkrypen som finns där. Där Jesus-ljuset tänds kan det bli jubelglädje från befriade människor och där kan det bli motsägelsefulla ord om ondskan från dem som inte vill drabbas av Guds kärlek. Tiden var ännu inte inne att avslöja vem Jesus är. Först måste Jesus stiga ner i vår skuld och vår lidandes djup för att älska världen tillbaka till Gud. Först måste Golgata kors resas där det brutna blir helt i hans kärlek till oss.

Vi sjunger om det i Psalm 62 vers 1 och 2.

Vi läser psalm 62 vers 3 och 4.

Apostlar gick ut
 med budskap till folken att Kristus är Gud.
 De lade ett hav mellan makternas hot
 och livet i tro på Guds mäktiga Ord:
 ur döpelsens hav steg en mänsklighet fram
 i tron på hans namn.

Att leva av tro
 är grenarnas liv från Olivträdets rot,
 att bära ett ok i sitt jordiska kall
 men själv vara buren av den som bär allt
 och svara på åklagarmakternas dom
 försoningens ord.

Vad händer efter massmötet i Galileen? Lukas berättar att Jesus går upp på berget för att be, och natten igenom ber han till Gud (Lukas 6:12). Markus berättar ingenting om den långa bönen utan bara att Jesus gick upp på berget och kallade till sig några som han hade utvalt, och de kom till honom.

När Markus berättar att detta sker på ett berg, vill han nog peka på likheten mellan Mose och Jesus. På Sinai berg uppenbarar Gud sig och sluter förbund med folket. Jesus, den nye Mose, den utlovade Messias, kallar det nya folkets representanter och sluter förbund med folket.

Markus berättar att Jesus gick upp på berget och kallade till sig några som han hade utvalt, och de kom till honom. Jesus kallar – de kommer. Kallelsen är i första hand en kallelse till Jesus. Vad är min kallelse som kristen? Ska jag bli söndagsskollärare, ungdomsledare, präst, diakon …?

Han utsåg tolv som skulle följa honom. Jesus utsåg tolv. Israels folk bestod av 12 stammar. De tolv lärjungarna symboliserade kyrkan, det nya förbundet. Kallelsen innebar två ting: 1. Följa Jesus

Kallelsen som kristen är i första hand att följa Jesus, vara tillsammans med honom, lära av honom, lysna till honom, öva sig att se på människorna som han, leva hans liv. Att leva av tro är grenarnas liv från Olivträdet, att bära ett ok i sitt jordiska kall men själv vara buren av den som bär allt och svara på åklagarnas dom försoningens ord. De ska med andra ord tränas i rejäl vardagskristendom. Vilket först innebär att se sig själv som en som genom dopet är inympad i Olivträdet. Jag hör ihop med Jesus och hans folk (se Rom 11:17). Jag säger nej till mitt stora ömtåliga JAG och säger JA till Jesus. Nu lever inte längre JAG utan Kristus lever i mig (Gal 2:20) Jag suger åt mig livet från Jesus. (jfr Joh 15:5) Och när jag sedan går där i min vardag går jag tillsammans med Jesus. Tillsammans med honom bär jag ett ok i mitt jordiska kall.

En missionär från Etiopien berättade att när man där skulle träna in ungoxen att bära oket, fick ungoxen först gå bredvid gammeloxen. Oket las på dem båda, men det var gammeloxen som bar mest. Och budskapet till oss i detta är att vi får gå nära Jesus i vår vardag. Då får jag erfarenhet av att själv vara buren av den som bär allt. Där har jag ett svar att ge till åklagarnas dom, de som dag och natt anklagar och tjarar om hur syndig och dum jag är. Jag får svara med försoningens ord. För Jesu skull och tillsammans med Jesus vandrar jag vidare.

De som följer Jesus får 2. Ta emot uppdrag av Jesus.

De som följde honom skulle han skicka ut att predika och ha makt att driva ut demonerna.

I apostlarnas gemenskap får vi gå ut med budskap till folken att Kristus är Gud. Vi berättar om honom som segrat på Golgata över alla demoniska krafter, allt det som vill förstöra, förvränga och fördärva livet. Vi får berätta om att det händer något när vi i tro emot vad Gud gjort för oss i dopet. Livet i tro på Guds mäktiga Ord lägger ett hav mellan oss och makternas hot. Uppdraget är att berätta om Jesus Guds Son och sjunga lovsången till honom som bar våra synder på korsträdets stam (Psalm 10:2).

Vi sjunger psalm 62 vers 3 och 4.

Vi läser psalm 62 vers 5 och 6.

Guds offrade Lamm
ges ut för oss alla som Herren har sagt,
att världen må leva och syndare tro
och förbönen omsluta himmel och jord.
Av änglars och människors bön i hans namn
står jordkretsen fast.

En ångest går fram
och ofreden rister i livsträdets stam.
Då kallar Guds Ande de kristna till bot,
att bedja sig samman att världen må tro.
O, lyft i vår söndrings och vilshets natt
försoningens kalk.

Och de tolv han utsåg var: Simon, som han gav namnet Petrus, Sebedaios son Jakob och Jakobs bror Johannes, vilka han gav namnet Boanerges, det vill säga Åskans söner, vidare Andreas, Filippos, Bartolomaios, Matteus, Tomas, Alfaiosson Jakob, Taddaios, Simon Kananaios och Judas Iskariot, han som förrådde honom.

När vi tittar på dessa tolv förstår vi att det inte är mänsklig klokhet som är med i utväljandet av dem. Är det inte lite våghalsigt av Jesus att ta med så många olika personligheter? Har Jesus haft en ordentlig anställningsintervju med var och en? Har han läst deras meritlista? Personkemin stämmer ju inte.

Eller är här någonting vi behöver lära oss, vi som har så svårt med somliga människor. Jesus väljer dem därför att Gud säger till att välja dem. Natten igenom ber han till Gud över detta. Jesus, Guds Son, är helt beroende av Fadern. Han gör ingenting utan att först ha talat med Fadern om det. (Lukas 6:12 och Joh 5:19 ff). Jesus, Guds Son, visar hur vi, Guds barn ska va lika beroende av Fadern.

Och en viktig sak: Han kallar inte alltid dem som är dugliga. Men dem han kallar gör han dugliga att vara tjänare … (Läs 2 Kor 4-6). Han gör oss inte dugliga att spela herrar. Det kan vi ändå. Men han kallar att vara tjänare. För att kunna göra oss till tjänare krävs ett gudomligt under.

Bland de tolv kommer först Simon, den impulsive, den påhittige, duktige, den som kunde ta många ogenomtänkta initiativ. Där är mycket JAG hos Simon. Jag kan, jag skall aldrig, jag, jag.

Jesus vågade ta Simon därför att Fadern hade sagt till honom att göra det. När de första gången möts står det: Jesus såg på Simon och sade: "Du är Simon, Johannes son. Du skall heta Kefas" (det betyder Petrus) (läs Joh 1:40-42). Jesus ser inte den egotrippade, självupptagne Simon. Han ser honom med sina möjligheter: Han kan göra honom till en klippa. (Petrus, Kefas betyder klippa.)

Är inte detta ett fantastiskt budskap till oss. När du kilar med i gänget omkring Jesus ser Jesus på dig med sina möjligheter. Han tänker inte så mycket på om du är bråkig och tråkig och förfärlig och besvärlig och underbar och vacker. Han ser vad han kan göra av dig. I hans ögon är du ett möjligt helgon! Tydligt viktigt att komma inför Jesu ögon. Låt honom få göra något riktigt av liv! (Läs 2 Kor 4-6).

Jesus utväljer också Andreas, Petrus bror, och honom vet vi inte så mycket om. Han håller sig mera i bakgrunden, lite blyg, kanske. Precis som du ibland. Andreas står ofta i skuggan av sin bror Petrus. Många känner igen sig i honom. Men Jesus vet hur han kan använda blyga människor. Vi kommer ihåg texten om brödundret. 5000 män var hungriga och behövde mat. Andreas kommer då fram och säger: Här är en pojke som har fem kornbröd och två fiskar. Men sedan han sagt det tycker han att han gjort bort sig ordentligt. Vad löjligt att säga så. Och så tillägger han: Men vad förslår det till så många? (Läs Joh 6:5-13).

Har du varit med om detta någon gång? Du ger dig in i diskussionen. Alla andra är så duktiga att prata. Du kommer också efter en lång stund in i samtalet. Du hör vad du själv säger. Du stammar fram några synpunkter. Men efteråt är det som om du ville bli tungan av dig. Det var det dumaste jag hört. Hur kunde jag va så korkad?

Kanske är det så Andreas känner sig. Men efteråt visar det sig, att det Andreas sa vad det klokaste som sagts. Och det du sa var det klokaste som sades på det sammanträdet. Jesus tog tag i det Andreas sa och det han sa har sedan för miljontals kristna i alla tider blivit en påminnelse om att våga komma till Jesus med de små resurserna. Det är då det kan bli något! Jesus kan tydligen göra bra saker både av den som ingenting är och av det som ingenting är.

Sedan utväljer Jesus Jakob och Johannes, två män med häftigt temperament. De kallas Boanerges, tordönsmän, åskans söner. Det blixtrar ofta omkring dem.

Det mullrar ofta omkring dem. När man en gång inte tar emot Jesus i en samarisk by blir de så upprörda, att de frågar Jesus om de skulle be Gud sända ner eld från himmelen för att förgöra dem. Sänd en bomb över dem! Jesus tillrättavisar dem. Så får de inte be. Men en tid senare, efter pingstundret i Jerusalem, sänder han Johannes och Petrus till Samarien med eld från himlen. De fick be för de kristna där att de skulle bli uppfyllda av den helige Andes eld. Och så skedde. (Läs Lukas 9:51-56 och Apostlagärningarna 8:14-17.)

Jesus vet vad han kan göra med häftiga människor. När vi läser om Johannes tycker vi att han verkar så mild och mjuk. Kanske är det så att denne lärjunge fick så mycket kärlek av Jesus att han förvandlas till att bli allt mer lik Jesus. Det händer något med den som söker sig in i Jesu närhet. Denne som grälade om vem som var störst och ville sitta på den finaste platsen närmast Jesus i himlen, han talar sedan han levt nära Jesus i tre år inte om sig själv som apostel eller dylikt. När han presenterar sig själv kallar han sig bara den lärjunge som Jesus älskade (Joh 21:7).

Bland dem Jesus utser finns också Bartolomaios, som också heter Natanael. Det är han som rycker på axlarna när han får höra om Jesus och undrar om något gott kan komma från Nasaret (läs Joh 1:43-51). Han sitter en gång under sitt fikonträd och läser bibeln om Messias. Men han ser inte Jesus som är där alldeles i närheten. Men Jesus ser honom och av Jesus får han ett högt betyg. Han är en man utan svek. Honom går det att lita på. Jesus kan förändra också en "frommis" som är självupptagen i sin religiositet. Så misströsta inte om dig själv!

Bland dem Jesus utser finns också tvivlaren Tomas. Ordet tvivel består av två ord: Tvi som betyder två. Vel som betyder vela. Tvivel är att vela åt två håll. Jesus stöter aldrig bort tvivlaren. Han finns med där i lärjungaskaran och får ofta de andra att tänka.

Sedan har vi Matteus, tullindrivaren, han som har det gott ekonomiskt, är högerextremist och kapitalist. Han går omkring med en portfölj med Teliapapper i ena handen och en sax i andra. För en sådan behövs för att klippa aktier. Vid hans sida finns en del seloter, ivrare, t.ex. Simon Ivraren och Judas Iskariot. De är vänsterextremister, revolutionärer. De ville med våld fördriva

den romerska ockupationsmakten.

Så hittar vi bland lärjungarna också Filippus, han som älskade att vittna om Jesus bland sina vänner (läs Joh 1:44-46). Där finns också Jakob, Alfaios son. Vi vet inte så mycket om honom. Verkar vara lite from bara för sig själv. Tillhör nog KFMLr (= Kyrkliga Förbundet av Martin Luthers reformation).

Man undrar hur Jesus vågar sig på att kalla så olika människor. Ty alla är ju sådana som i vanliga sammanhang inte kan vistas i samma rum, se varandra i ögonen eller räkna varandra handen. Det måste ha varit många initialsvårigheter. Men Jesus tar hand om var och en och det är Han som binder dem samman med varandra.

Jag tycker att det kan vara viktigt att se detta, därför att vi lider så ofta av att vi har svårt med samarbetet, personkemin stämmer inte och allt skulle bli så mycket bättre om bara den eller den flyttade på sig. Vi får hjälpa varandra att se att förändring inte blir om alla flyttar långt bort. Förändringen kommer då vi alla hjälper varandra att flytta in i Jesu förvandlande närhet!

Dessa tolv skröpliga lärjungar utser Jesus till apostlar för hans kyrka. Men också idag kallar Jesus skröpligt folk att vara både bedarbetare och medarbetare. Hur kommer det sig att de lyckades och vad kommer det sig att det går så trögt för oss?

Tre ting skall vi lära oss av dem: 1. Att vara tillsammans med Jesus.

De första lärjungarna får vandra tre år tillsammans med Jesus. De fostras av honom, tränas av honom. Jag skall göra er till människofiskare, säger Jesus (läs Matteus 4:18-22). Jesus behöver mycket tid med oss och vi med honom, då vi tränas att vara hans händer som drar människor upp ur misströstans, modlöshetens, själviskhetens djup. Vilken livsuppgift! Alltså inte händer som krampaktigt håller fast vid PC och CD och EU och KU och andra leksaker utan vara händer som sträcks ut mot dem som krampaktigt kämpar för livet. 2. De bekände Jesus som Herren.

Det lärde de sig av den helige Ande. Ty ingen kan säga att Jesus är Herren annat än i kraft av den helige Ande (1 Kor 12:3).

En människa kan se sig själv som en nolla, tom, misslyckad, värdelös. När man sätter ettan framför nollan får nollan värdet 10. Om Jesus komma som nummer bland tolv lärjungar får de värdet 1 000 000 000 000. Säg det med bokstäver!

Vad skulle hända i din församling om Jesus fick vara Herre där? 3. De lärde sig själva och andra att hålla fast vid de fyra B:na. Apg 2:42

1. Bibeln - Apostlarnas undervisning

Där de går fram drar de in människor de möter i den stora Berättelsen om Jesus för att världen må leva. Lärande dem att hålla fast vid vad jag befallt er. Hans ord är liv för var och en som finner dem och en läkedom för hela hans kropp (Ordspr 4:22).

2. Brödragemenskapen

De visste att de behövde varandra. Tillsammans var de lemman i Kristi kropp. En hand kan göra mycket, två händer orkar mer. Så som jag har älskat er skall ni älska varandra. Om ni har kärlek till varandra, skall alla förstå att ni är mina lärjungar (Joh 13:34-35). När En ångest går fram och ofreden rister i livsträdets stam och de kristna splittras då kallar Guds Ande de kristna till bot, att bedja sig samman att världen må tro.

3. Bönerna

De gick inte ensamma - de hade kontakt med bedjare både i himlen och på jorden. Det är mycket som händer när vi ber tillsammans. Av änglars och människors bön i hans namn står jordkretsen fast. Ja, förbönen omsluter både himmel och jord.

4. Brödsbrytelsen.

De visste att när nöden och svårigheterna och ofreden började rista i livsträdets stam var frestelsen stor att se på all nöd och alla angrepp och fastna i det. Det som hjälpte dem var att fira mässa tillsammans. Då fick de hjälp att se uppåt O, lyft i vår söndrings och vilshets natt försoningens kalk. Likt Stefanos får de se himlen öppen och Människosonen stå på Guds högra sida (Apg 7:56). Räddningen sändes oss ovanifrån: Guds enfödde Son.

Nu sjunger vi psalm 62 vers 5 och 6.

Du Ordbrukare! I nyfikenhetsskolan skafferi får du leta rätt på två artiklar: 1. Gör alla lärjungar till folk.

2. Nollornas värde.